

ΕΡΩΤ.:

Η ανάπτυξη πρέπει να περιμένει την ολοκλήρωση της σταθεροποίησης;

ΑΠΑΝΤ.:

Η ανάπτυξη, ως διαδικασία ~~ως~~ βελτίωσης των παραγωγικών δομών, δεν χρειάζεται να περιμένει την ολοκλήρωση της σταθεροποίησης. Πρέπει να επιδιώκεται ταυτόχρονα. Πολλοί θεωρούν ανάπτυξη την αναθέρμανση της οικονομίας. Η αναθέρμανση της οικονομίας από μόνη της δεν είναι ανάπτυξη. Η αναθέρμανση μπορεί να οδηγήσει σε αυξήσεις εισοδημάτων και σε κάποια τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Το κεντρικό ερώτημα είναι όμως το κατά πόσον αυτές οι βελτιώσεις είναι μόνιμες και διατηρήσιμες.

Το πρόβλημα της Ελληνικής οικονομίας συνίσταται ακριβώς στο ότι οι κατά καιρούς τονώσεις της οικονομίας δεν μπόρεσαν να διατηρηθούν και να οδηγήσουν σε μία αυτοτροφοδοτούμενη αναπτυξιακή πορεία. Αντί να αποτελέσουν το έναυσμα για κάτι καινούργιο, για κάποια μόνιμη πρόοδο, ήταν απλά πρόσκαιρες καταναλωτικές εξάρσεις. Μετά επανεμφανίζονταν πάλι οι μακροοικονομικές ανισορροπίες. Το κόστος του εκ νέου περιορισμού των ανισορροπιών είναι όμως πολύ υψηλότερο από το βραχυχρόνιο όφελος των καταναλωτικών εξάρσεων κυρίως για τους εργαζομένους.

*Πρέπει να φροντίσουμε για
μια λύση να ελαττώσουμε τη
ανισορροπία*

ΕΡΩΤ.:

Δεν υπάρχει δηλαδή δίλημμα "ανάπτυξη ή σταθεροποίηση;"

ΑΠΑΝΤ.:

Η εμπειρία μας των τελευταίων δεκαετιών είναι σαφής: Το δίλημμα "ανάπτυξη ή σταθεροποίηση" είναι πλαστό. Μια σταθεροποιημένη οικονομία είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να τεθεί η ανάπτυξη σε υγιείς βάσεις. Η πραγματοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών, οι νέες παραγωγικές δομές είναι απαραίτητη προϋπόθεση οι μακροοικονομικές ανισορροπίες να μην επανεμφανισθούν. Η ανάπτυξη δεν θα έρθει ούτε με χαλάρωση της σταθεροποίησης ούτε με την εμμονή σε περιοριστικά μέτρα και μόνον αλλά με την επιτυχή ολοκλήρωση των προσπαθειών και στα δύο μέτωπα της καταπολέμησης των ανισορροπιών και της πραγματοποίησης των διαρθρωτικών αλλαγών. Έτσι, θα εξαλειφθεί η αβεβαιότητα του πληθωρισμού, ο φόβος αιφνιδιαστικών φορολογικών ρυθμίσεων και οι απρόβλεπτες νομισματικές εξελίξεις που φρενάρουν τις επενδυτικές αποφάσεις.

ΕΡΩΤ.:

Γιατί τόση σημασία στη σταθεροποίηση; Υπάρχει κάτι σε μια μη σταθεροποιημένη οικονομία που να εμποδίζει την ανάπτυξη;

ΑΠΑΝΤ.:

Η ανάπτυξη συνίσταται στην προώθηση της σωστής επιχειρηματικής πρότασης, στην επιβράβευση της διορατικότητας, της παραγωγικότητας, της εργασίας. Όσο δεν εξυγιαίνονται τα δημόσια οικονομικά και όσο δεν ολοκληρώνεται η σταθεροποίηση δίδονται πλεονεκτήματα ακριβώς στην αντιαναπτυξιακή συμπεριφορά:

- Η φοροδιαφυγή και η φοροκλοπή σαν μέθοδοι άντλησης πόρων είναι κατά πολύ φθηνότεροι της κεφαλαιαγοράς ή του τραπεζικού δανεισμού.
- Σε κατάσταση υψηλού και αβέβαιου πληθωρισμού, η βραχυχρόνια κερδοσκοπική επένδυση έχει συχνά υψηλότερη απόδοση από την σοβαρή, μακροχρόνια, παραγωγική επένδυση.

Η δημοσιονομική εξυγίανση, κατ' εξοχήν μέσο διαρθρωτικής αλλά και σταθεροποιητικής πολιτικής, πρέπει να οδηγήσει σε κατάργηση πολλών διακριτικών ρυθμίσεων με τις οποίες ευνοούνται σήμερα αντιπαραγωγικές, συντεχνιακές ή ολιγοπωλιακές δραστηριότητες. Έτσι, θα ενισχυθούν οι πραγματικά παραγωγικές δραστηριότητες, θα τονωθεί ο ανταγωνισμός και θα απελευθερωθεί ένα σημαντικό δυναμικό για την ανάπτυξη.

Αρα η σταθεροποίηση μέσω της δημοσιονομικής εξυγίανσης θέτει από μόνη της σε κίνηση μια αναπτυξιακή διαδικασία. Η σταθεροποίηση είναι τμήμα, και σημαντικότερο μάλιστα, της ανάπτυξης.

ΕΡΩΤ.:

Μπορεί όμως να γίνει κάτι τώρα για την οικονομική δραστηριότητα; Όταν τα επιτόκια είναι στα ύψη, που είναι σήμερα, για ποιά ανάπτυξη και αναπτυξιακή πολιτική μπορούμε να μιλάμε;

ΑΠΑΝΤ.:

Τα επιτόκια είναι πραγματικά υψηλά. Οι αιτίες είναι πολλές. Η Εθνική Τράπεζα που έχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά κρατάει ψηλά επιτόκια για να αυξήσει τα κέρδη της και παρασύρει τις άλλες τράπεζες. Ο ανταγωνισμός δεν λειτουργεί ικανοποιητικά. Το κόστος δέσμευσης των χρημάτων στην Τράπεζα της Ελλάδος αυξάνει το κόστος του χρήματος. Όλα αυτά όμως δεν σημαίνουν ότι τα επιτόκια μπορούν να μειωθούν σε όποιο επίπεδο διατάξει η κυβέρνηση. Το επιτόκιο, που προσφέρει το Δημόσιο για να βρει χρήματα καθορίζει την αγορά. Το επιτόκιο αυτό θα παραμένει πολύ υψηλό όσο το Δημόσιο είναι αναγκασμένο να δανείζεται υπέρογκα ποσά. Για να μειώσουμε τα επιτόκια ~~μακροπρόθεσμα~~ πρέπει να μειώσουμε το δημόσιο χρέος δραστικά. Πρέπει ταυτόχρονα να ενισχύσουμε τον ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζών και να δώσουμε στις τράπεζες του δημόσιου τομέα αυτονομία. Και εδώ λοιπόν το κεντρικό θέμα είναι η βελτίωση της παραγωγικής δομής.

ο και σωρηδω-
ισμή είναι
ψηλός

ΕΡΩΤ.:

Πού στοχεύει η νέα βιομηχανική στρατηγική που έχετε εξαγγείλει και πώς διαφέρει από προηγούμενες;

ΑΠΑΝΤ.:

Βάση της νέας στρατηγικής αυτής είναι η ανταγωνιστικότητα, η οργάνωση της παραγωγής με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορούμε να σταθούμε στην ανοικτή ευρωπαϊκή αγορά. Όλες οι ενέργειες που έχουμε δρομολογήσει ή δρομολογούμε σε όλους τους τομείς εποπτείας του Υπουργείου, Βιομηχανία, Ενέργεια, Τεχνολογία, έχουν ως κοινή συνιστώσα την προώθηση της ανταγωνιστικότητας. Ο αναπτυξιακός νόμος περιέλαβε για πρώτη φορά ενισχύσεις για τη βελτίωση της ποιότητας, την λειτουργία των επιχειρήσεων βάσει επιχειρηματικών σχεδίων. Σε αντίθεση με τα διάφορα νεοφιλελεύθερα δόγματα, το Κράτος παρεμβαίνει, αλλά παρεμβαίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να λειτουργεί ως καταλύτης και να διευκολύνει την προσαρμογή και εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων. Πρέπει όμως το κράτος να σταματήσει να αποτελεί σωσίβιο για όσες επιχειρήσεις δεν μπορούν να προσαρμοστούν στις εξελίξεις.

ΕΡΩΤ. :

Δηλαδή, παρατεταμένη λιτότητα για τους εργαζόμενους;

ΑΠΑΝΤ. :

Ακριβώς το αντίθετο. Ο Έλληνας εργαζόμενος έχει υποστεί επί πέντε χρόνια συνεχή μείωση του πραγματικού του μισθού με μηδαμινό όμως αποτέλεσμα στην ανταγωνιστικότητα. Είναι αυτό δείγμα επιτυχίας; Όχι βέβαια. Αντίθετα, νομίζω ότι οι περισσότεροι θα συμφωνούσαν ότι μια κατάσταση που ο μόνος τρόπος να μπορεί να διατίθεται η παραγωγή είναι με μειώσεις των ήδη χαμηλών μισθών δείχνει έλλειψη ανταγωνιστικότητας.

Πραγματική ανταγωνιστικότητα υπάρχει όταν η διείδυση των προϊόντων μας επιτυγχάνεται όχι με τη μείωση της ευημερίας του κοινωνικού συνόλου, αλλά με την υιοθέτηση νέων μεθόδων παραγωγής. Η ανταγωνιστικότητα έτσι θα πρέπει να οδηγεί στην αύξηση της ευημερίας των παραγωγών. Η ανταγωνιστικότητα δεν μπορεί να βασίζεται στη διοικητική συμπίεση μισθών, ούτε βέβαια στην καταστροφή του περιβάλλοντος, σε κλειστά σύνορα ή σε ολιγοπωλιακές συμφωνίες. Όλα αυτά τα μέσα απλώς μετατοπίζουν το κόστος προσαρμογής της επιχείρησης σε άλλους φορείς ή κοινωνικές κατηγορίες και φυσικά αργά ή γρήγορα ανατρέπονται.

ΕΡΩΤ. :

Είπατε ότι το Κράτος παρεμβαίνει. Πώς συμβιβάζεται μια τέτοια πολιτική με την λειτουργία της αγοράς;

ΑΠΑΝΤ. :

Η πολιτική για την ανταγωνιστικότητα πρέπει να αξιοποιεί τις δυνατότητες της αγοράς, στηρίζοντας ταυτόχρονα τις προσπάθειες των επιχειρήσεων να αναπτύξουν και να θεμελιώσουν τα δικά τους συγκριτικά πλεονεκτήματα. Για τον λόγο αυτό έχει μεγάλη σημασία η εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία του ανταγωνισμού. Πολιτική ανταγωνισμού δεν υπήρξε στο παρελθόν. Το προσπαθούμε σήμερα. Οι παρεμβάσεις στον χώρο του Εμπορίου έχουν πολλά επίσης να δώσουν στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Η απαίτηση από τον καταναλωτή υψηλού επιπέδου ποιότητας και εξυπηρέτησης είναι μέσο διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας της παραγωγής. Γι' αυτό και έχουμε δώσει ιδιαίτερη σημασία στις ρυθμίσεις που αφορούν τα δικαιώματα των καταναλωτών.

Όπως, σημαντικό χαρακτηριστικό της νέας βιομηχανικής στρατηγικής είναι ο οριζόντιος χαρακτήρας, η απουσία διακριτικής μεταχείρισης υπέρ μιας και σε βάρος άλλων επιχειρήσεων ή κλάδων. Αντίθετα, προωθείται η υποδομή, υλική αλλά και ανθρώπινη για να βοηθηθεί η άσκηση της επιχειρηματικότητας. Το Κράτος αποφεύγει τον ρόλο επιδιαιτητή, παρέχει και δημιουργεί ίσες ευκαιρίες με διαφανή κριτήρια, υποβοηθώντας και όχι αντικαθιστώντας τον μηχανισμό της αγοράς.

ΕΡΩΤ.:

As ξεπεράσουμε όμως τις γενικότητες. Ποιά τα συγκεκριμένα μέτρα βιομηχανικής πολιτικής στα οποία αναφέρεσθε;

ΑΠΑΝΤ.:

Η βιομηχανική στρατηγική για τον ιδιωτικό τομέα έχει τέσσερις βασικούς άξονες.

Πρώτον, την αναβάθμιση των βιομηχανικών υποδομών, με την προώθηση του Εθνικού Συστήματος Ποιότητας, την χωροταξική αναβάθμιση των βιομηχανικών περιοχών, την αναβάθμιση της σχέσης Περιβάλλον-Βιομηχανία και την προσφορά προηγμένων υπηρεσιών και δικτύων στις επιχειρήσεις.

Δεύτερον, την προώθηση μεγάλων νέων βιομηχανικών επενδύσεων μέσω του νέου αναπτυξιακού νόμου και της μείωσης της γραφειοκρατίας (one stop shop).

Τρίτον, τον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων και την ενθάρρυνση της στροφής των επιχειρήσεων αυτών προς εξαγωγές και τεχνολογική αναβάθμιση μέσω της χρηματοδότησης πολυετών επιχειρηματικών σχεδίων. Επιδoteείται η αλλαγή λειτουργίας ευθέως και όχι, όπως παραδοσιακά, μόνο η αρχική επένδυση.

Τέταρτον, πολιτικές προς τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Η σημασία των επιχειρήσεων αυτών στην οικονομία μας και τα ειδικά τους προβλήματα σημαίνουν ότι γίνεται στην περίπτωση τους εξαίρεση από τον γενικά "οριζόντιο" χαρακτήρα των μέτρων και προωθείται μια πιο προσανατολισμένη προσέγγιση. Έτσι, πέραν της αναβάθμισης του ΕΟΜΜΕΧ, προβλέπονται και νέοι χρηματοδοτικοί θεσμοί όπως τα Ταμεία Αμοιβαίων Εγγυήσεων, οι οποίοι αξιοποιούν τις δυνατότητες "Εσωτερικής Αλληλεγγύης" των επιχειρήσεων.

ΕΡΩΤ.:

Τι θα γίνει με τα "μεγάλα έργα" του ενεργειακού τομέα;

ΑΠΑΝΤ.:

Το μεγάλο έργο του ενεργειακού τομέα που αναφέρετε είναι η εισαγωγή του φυσικού αερίου. Εκεί μπορώ να πώ ότι τον τελευταίο χρόνο υπήρξε εντυπωσιακή πρόοδος. Ενώ πέρυσι τέτοια εποχή είχαν μπλοκαριστεί τα περισσότερα τμήματα του έργου, στο σημείο να μην διαφαινόταν καν λύση, τώρα προχωράμε κανονικά και θα μπορέσουμε να ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις που έχουμε αναλάβει. Όλα τα εκκρεμή προβλήματα (π.χ. διαφορές με τη ΔΕΗ, τους Ρώσους, τους εργολάβους), έχουν λυθεί εκτός από ένα, τη νομοθετική ρύθμιση των δραστηριοτήτων διανομής σε οικιακούς καταναλωτές. Αλλά και αυτό θα λυθεί στους επόμενους μήνες.

ΕΡΩΤ.:

Ένα άλλο παράδειγμα. Γιατί δεν προχωρούν οι πρωτοβουλίες στον Βαλκανικό χώρο;

ΑΠΑΝΤ.:

Το άνοιγμα των Βαλκανικών αγορών είναι μια ιστορικής σημασίας εξέλιξη. Μέσω της οικονομικής διείσδυσης στις χώρες αυτές, όπως και της εντατικότερης συνεργασίας μαζί τους, μπορούμε να προωθήσουμε και τα οικονομικά μας συμφέροντα, και να εδραιώσουμε τις σχέσεις πραγματικής καλής γειτονίας. Στην αποστολή αυτή η σημασία του αναπτυξιακού δυναμικού που υπάρχει στη Βόρεια Ελλάδα είναι τεράστια, αφού αυτή η περιοχή ξαναβρίσκει τον ιστορικό της ρόλο ως κομβικό σημείο της βαλκανικής οικονομίας.

Οι οικονομικές αυτές δυνατότητες και προοπτικές πρέπει να λαμβάνονται πλέον σοβαρότατα υπόψη στη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής. Πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η απελευθέρωση των οικονομιών των βαλκανικών χωρών αλλάζει τον χαρακτήρα των διεθνών οικονομικών μας σχέσεων. Εμείς στο ΥΒΕΤ έχουμε ενισχύσει τις προσπάθειες των επιχειρήσεων της Βόρειας Ελλάδος. Θα πρέπει όμως να υπάρξουν και σημαντικές πρωτοβουλίες από πλευράς του Υπουργείου Εξωτερικών.

ΕΡΩΤ.:

Ας ξαναγυρίσουμε στην γενική θεώρηση. Ο μετασχηματισμός και η αλλαγή λειτουργίας της βιομηχανίας και της οικονομίας γενικότερα έχουν εξαγγελθεί πολλές φορές απο το δικό σας κόμμα, αλλά και απο την Νέα Δημοκρατία, όταν ήταν εκείνοι στην Κυβέρνηση. Τι διαφέρει η σημερινή κατάσταση απο τις προηγούμενες;

ΑΠΑΝΤ.:

ωριμωμένες ωρατοβουλίες

Δεν θα έχουμε άλλη ευκαιρία. Η Ελλάδα έχει τώρα μια ιστορική ευκαιρία για μια άλλη πολιτική. Αυτό που κάποτε ήταν αποψη μερικών αιρετικών, δηλαδή ότι η πελατειακή κοινωνία οδηγεί σε αδιέξοδα, ότι χρειάζεται αξιοκρατία, είναι σήμερα κοινή παραδοχή. Παράλληλα, το πρόγραμμα σύγκλισης μας δίνει ένα σύνολο συνεκτικών στόχων και μπορεί να αποτελέσει ένα οδηγό για τα επόμενα 4 χρόνια. Τέλος, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης μας δίνει μια ευκαιρία για την αναβάθμιση των υποδομών που δεν θα επαναληφθεί εύκολα.

Ταυτόχρονα όμως πιστεύουμε ότι μπορούμε να διαχειριστούμε καλύτερα τα κοινωνικά ζητήματα της ανάπτυξης και να εξασφαλίσουμε μια πιο ισόρροπη κατανομή της ευημερίας.

ΕΡΩΤ.:

Απο ποιούς, κατά τη γνώμη σας, κινδυνεύει η εφαρμογή του προγράμματος σύγκλισης; Και απο πού βλέπετε να ξεκινούν οι πιέσεις για χαλάρωση της οικονομικής πολιτικής;

ΑΠΑΝΤ.:

Η εφαρμογή του προγράμματος σύγκλισης κινδυνεύει πρωτίστως απο αυτούς που δεν έχουν καταλάβει γιατί ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι απαραίτητο για την δική μας αναπτυξιακή πορεία. Το πρόγραμμα δεν μας επεβλήθη απο κάποιο απρόσωπο διευθυντήριο στις Βρυξέλλες, είναι μια δέσμευση και μια υποχρέωση κυρίως απέναντι στην ελληνική οικονομία, στους εαυτούς μας.

~~Πέρα από αυτή την κατηγορία~~ ^Τ το πρόγραμμα σύγκλισης τίθεται ^{επίσης} σε κίνδυνο κάθε φορά που δεν υπάρχουν σαφείς και πειστικές απαντήσεις στο κύριο ερώτημα ποιά στρώματα φέρουν το βάρος της προσαρμογής και γιατί;

Δεν είναι όλα τα κοινωνικά στρώματα υπεύθυνα για την κρίση. Δεκαετίες στρεβλής ανάπτυξης έχουν εδραιώσει ποικίλα συμφέροντα που αφαιρούν τον κοινωνικό πλούτο από τους αληθινούς παραγωγούς, τις ανταγωνιστικές επιχειρήσεις, τους ευσυνειδητούς επαγγελματίες. Η σταθεροποιητική πολιτική πρέπει να διακρίνει τις δύο αυτές κατηγορίες. Πρέπει να εξουδετερώνει τα συμφέροντα της πρώτης μη παραγωγικής κατηγορίας και να αυξήσει τα κίνητρα παραγωγικής δραστηριότητας της δεύτερης.

ΕΡΩΤ.:

Γιατί να επιτύχει το ΠΑΣΟΚ εκεί που απέτυχε, παταγωδώς μάλιστα, η Νέα Δημοκρατία;

ΑΠΑΝΤ.:

Τα κόμματα της Δεξιάς δέχονται τόσο ισχυρές πολιτικές πιέσεις από το πελατειακό σύστημα, που δεν μπορούν να κάνουν τομές. Μόνο τα σοσιαλιστικά κόμματα μπορούν να φέρουν σε πέρας μια μεταρρυθμιστική πολιτική και να εντάξουν περισσότερα στρώματα στη διαδικασία ανάπτυξης, θεσμικού εκσυγχρονισμού και οικονομικής ευημερίας.

Το ΠΑΣΟΚ μπορεί και πρέπει να εδραιωθεί στη συνείδηση όλων ως το κόμμα των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων και της ανάπτυξης.